

Stručni rad

ODGOJNI ASPEKTI ŠKOLE U PRIRODI

Manja Bezjak
OŠ Gorišnica
SLOVENIJA

Sažetak

Škola u prirodi je poseban odgojno-obrazovni oblik. Ovaj sastavni pedagoški proces traje više dana zajedno i u tom vremenu gube se oštre granice između odgojnih i obrazovnih momenata. To mjesto održavanja odlična je prilika za socijalizaciju, jer različiti oblici zajednog boravka, koji traju više dana važno utječu na socijalizaciju djece. Vlada opuštena atmosfera ali još uvijek važe posebna pravila i red. Za dobre odnose i atmosferu, za pozitivnu energiju i ugodan boravak u prvom redu odgovoran je učitelj. Poslužuje se različitim tehnikama, među kojima su i socijalne igre. Na taj način razvija intelektualnu, emocionalnu i socijalnu stranu osobnosti pojedinaca, a istovremeno potiče i kreativnost. Istovremeno odvija se i proces neovisnosti. To je vrlo važan faktor sazrijevanja i formiranja vlastitog jaza.

Ključne riječi:

specifičan odgojno-obrazovni proces, socijalizacija, neovisnost, socijalna iskustva, opuštena atmosfera

1. Uvod

Škola u prirodi je specifičan odgojno-obrazovni proces. Odvija se na drugačiji način i ima svoje karakteristike. Ovo je proces koji traje više dana i višedimenzionalno se uključuje u formiranje skladno razvijene osobnosti djeteta i maloljetnika. [2]

2. Razrada

Na temelju vlastitih iskustava (dosad sam u školu u prirodi pratila 16 generacija) mogu reći, da je rad u školi u prirodi zahtjevan i odgovoran. U kratkom periodu pet dana ima akumuliranih puno šarolikih odgojnih poticaja i odgojnih metoda koje treba primjenjivati i snalaziti se na samom mjestu boravka. Ovo je prilika da realiziramo mnoge odgojno-obrazovne ciljeve:

- povećava se kvaliteta i trajnost znanja koje učenik dobije kroz odgojno-obrazovne procese,
- potiče se sposobnost motrenja prirodne i društvene okoline istovremeno i odgovoran odnos do prirode i društva,
- potiče se sposobnost samopoštovanja i poštovanja drugih osoba,
- potiče se zdrav način života i odgovornost za vlastitu sigurnost i zdravlje,
- brine se o usklađenom tjelesnom i psihičkom razvoju djeteta,
- razvija se odgovoran odnos prema okolini.

Učenici u školi u prirodi moraju se prilagođavati jedni drugima. Situacija je potpuno drukčija od one kod kuće ili u školi. Radne navike se mijenjaju, ovisno o situaciji. Na primjer samostalno pospremanje kreveta, sobe, pribora za jelo, navikavanje na drukčiju hranu, ponašanje kod samog konzumiranja hrane, kulturno ponašanje općenito.

2.1. Opuštenost

Važno je, da se djeca u grupi osjećaju opušteno. U grupi funkcioniraju prirodno. U takvoj atmosferi učenici mogu usvojiti mnoga socijalna iskustva. Taj osjećaj ugodnog raspoloženja je poticaj za rješavanje težih zadataka u samoj školi ali i u životu. [1]

Slika 1: Učenici 6. r su pospremili sobu

Učitelj ima sad priliku bolje upoznati djecu jer više vremena provodi s njima. Atmosfera je opuštena, relacija učitelj – učenik je prisutan. Djeca su posve drugačija jer su situacije drugačije. Učitelj može s djecom komunicirati opuštenije i tako utjecati na ponašanje i rad učenika.

2.2. Socijalizacija

Škola u prirodi je značajan faktor kod socijalizacije djece. Socijalizacija znači uspostavu pozitivnih društvenih odnosa i kulturno ponašanje društvene grupe. [2] Učenici borave zajedno, rade zajedno, zajedno se igraju i zabavljaju. Stalno se moraju prilagođavati zajedničkim pravilima. Imaju puno mogućnosti, da utječu jedni na druge. Međusobno si pomažu kako bi postigli zadani cilj. U takvim situacijama, npr.: rad u grupi, kod jela, kod igre i sl. stječu važne socijalne vještine. Nešto slično u školi tijekom redovne nastave je vrlo teško primjetiti. Učenici se navikavaju na zdrave međusobne odnose, pa se tako stvaraju nova prijateljstva, rađaju se prve ljubavi. Razvijaju mnoge socijalne vještine.

Slika 2: Na ručku

Slika 3: Nastava u različitim okolnostima

Slika 4: Vrijeme za zabavu

Slika 5: Uzajamna pomoć u radionici

Djeca se nauče, da je potrebno biti strpljiv, tolerantan, uče kontrolirati vlastite instinktivne i emocionalne ispade i usvajaju pozitivne obrasce ponašanja. To dovodi do toga, da sazrijevaju u zrelije osobe. Priprema završnih događaja, puno novih drugačijih obaveza, društveni rad, nastupi pred publikom imaju pozitivan učinak na samopouzdanje i pozitivnu sliku o sebi te formiraju cjelokupnu osobnost učenika. [2]

2.3. Socijalne igre

U školi u prirodi učitelj je ključna osoba za dobru atmosferu i pozitivnu energiju. Da bi postigli više interakcije među djecom i učiteljem upotrebljavaju se mnoge tehnike, najčešće socijalne igre. Socijalne igre su posebne kreativne tehnike razvijene u praksi za testiranje brojnih interakcija koje inače susrećemo u svakidašnjem životu. To je rad u grupama po metodi iskustvenog učenja i sastoji iz raznih situacija iz svakodnevnog života. Socijalnim igrama razvijamo intelektualnu, emocionalnu i socijalnu stranu djetetove osobnosti, te potičemo njegovu kreativnost. [3]

2.4. Osamostaljenje

Istovremeno sa socijalizacijom odvija se i proces osamostaljivanja. Mnogi se učenici danas previše vežu na roditelje (nisu tako samostalni). Njihov je odlazak od kuće šok za njih a i za njihove roditelje. Ovo sve doživljavaju jako emotivno. U školi u prirodi moraju raditi neke poslove odnosno zadatke koje doma ne trebaju, na primjer čišćenje stambenih prostorija, vješanje rublja itd. Osamostaljivanje je uz socijalizaciju važan čimbenik u sazrijevanju učenika u samostalnu i odgovornu osobu.

2.5. Međugeneracijska suradnja

U prošloj školskoj godini organizirali smo školu u prirodi za dvije generacije učenika, (peti i šesti razred) jer nam prošle godine epidemiološka situacija nije dopuštala održavanje škole u prirodi za učenike petih razreda. Brojčano je bila grupa oko 80 djece. Boravili su svi zajedno u istom mjestu, poznavali su samo učitelje iz naše škole. Mogu reći, da je ispalo vrlo pozitivno. U našoj školi, koja ima blizu 400 učenika, učenici se međusobno manje druže i slabo poznaju. Druženje u školi u prirodi je bila idealna prilika da se bolje upoznaju. Uspostavili su kontakte, dosta su komunicirali, pomagali jedni drugima, zabavljali. Na sportskom polju vladalo je zdravo rivalstvo.

Slika 6: Ujedinjeni u jutarnjoj tjelovježbi

Slika 7: Davanje uputa

Slika 8: Zabavne igre

Slika 9: Štafetne igre

Na taj način djeca razvijaju socijalne vještine kao što su: uspostavljanje kontakata, spremnost na pomoć, empatija, upravljanje emocijama, pozitivno mišljenje, odgovornost, uhvate se u koštac s problemima s kojima se susreću.

3. Zaključak

Škola u prirodi je specifičan odgojno-obrazovani proces koji se izvodi daleko od domaće okoline, na drugačiji način i s drugačijim specifičnostima. Osim sadržaja učenja koji su povezani s lokalnom sredinom, učenici stječu širok spektar društvenih vještina. Svoje aktivnosti uvijek usmjeravamo i vodimo na takav način da se kod učenika formira pozitivan stav i jača samopouzdanje, ukratko riječ je o cjelovitom formiranju osobnosti.

4. Literatura

1. Kejžar, M. M. (2009) Vaje za uključivanje otrok v socialno skupino, Didakta letn. 19, št. 130
2. Kristan, S. (1998) Šola v naravi, Didakta
3. Mlakar, M. (2005) Socialne igre v šoli v naravi, Zbornik prispevkov (Tretji strokovni posvet Didaktika v šoli naravi, Tolmin, 2005)